

נודה מאד לכל מי
שיכול לטייע
בכיסוי
הרצאות ההדפסה.
להנצחות
לע"נ וכיו"ב,
נא לפנות למייל
mdh036194741
@gmail.com
או במ"י
0527129867

דברי השירה

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (הכרים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי זינר שליט"א
רב ביהכ"נ 'דברי שירי' ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

פרשת ויקרא - חודש ניסן

אם לעשותן גדולות או קטנות עבות או צרות, אף זה קיבל משה רבנו מהקב"ה האיך לכותבן, דאם נאמר שדבר זה היה יכול משה רבנו לעשות כרצונו, א"כ יש לומר בפשיטות שהיה לו דיו לכתוב אותיות גדולות והוא כתב יותר קטנות, ומהתירוצים הנ"ל מוכח שלמדו דאף גודל האותיות מסר הקב"ה למשה רבנו האיך לכותבן, ואמר לו מרן הגר"ח זצ"ל דאמת נכון הדבר שאף זה קיבל משה רבנו מהקב"ה.

.....

כל העוסק בקרבנות כאילו הקריבם

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'..." (א' - ב').

בסוף מנחות (דף ק"י ע"א) איתא 'אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם, כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם...., אלא אמר רבא כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם...!'

והנה בפשוטו צריך ביאור מה רבא בא להוסיף על ר"ל, הרי לכאורה דברי רבא היינו ממש מה שאמר ר"ל.

והמהרש"א בחידושי אגדות מבאר דרבא בא להוסיף דאין לימוד התורה רק כאילו הקריב קרבן לאחר שכבר נתחייב, אלא תורה אף מגנא ומצלא שלא יבוא לידי חטא ויתחייב קרבן, וזה כוונת רבא שאינו צריך כו', אמנם ברש"י שם משמע דלא כמהרש"א, ע"ש.

ובספר אוצר פלאות התורה מביא דבר נפלא מספר יד דוד [להגאון רבי דוד זינצהיים זצ"ל] שכתב שם, דלפי ר"ל שאמר שכל העוסק בתורה כאילו הקריב כו', יש לומר שזהו דוקא בזמן הזה שאי אפשר להקריב ממש קרבן, אז לכה"פ ע"י הלימוד הרי הוא כאילו הקריב קרבן, אבל בזמן שבית המקדש קיים צריך שיקריב ממש קרבן ולא מהני 'כאילו הקריב', ורבא ס"ל שאף בזמן שבית המקדש קיים אינו צריך כלל לקרבן, מפני שהתורה היא מכפרת במקום הקרבן, [ומביא שכן מצא בספר מקראי קודש למהרש"א דף ס"ח למס' מנחות].

והנה לפני תפילת שחרית באמירת הקרבנות אומרים יה"ר כאילו והקרבנו כו', ומובא אמירת יה"ר על קרבן תמיד חטאת עולה אשם תודה ושלמים, אמנם לא מובא לומר יה"ר לגבי הדלקת המנורה, ומשום שדוקא לגבי קרבנות שבאים לכפר או לרצות אומרים היה"ר, ומשא"כ שאר העבודות שבמקדש לא אומרים על זה יה"ר, ומה שאומרים יה"ר כאילו הקרבנו קרבן תמיד, י"ל כמבואר במדרש (תנחומא פנחס י"ג) 'תמיד של שחר מכפר על עבירות של כל הלילה, ושל בין הערבים מכפר על עבירות של כל היום', וא"כ אף הקרבן תמיד בא לכפרה.

.....

שחיטה כשירה בזר

"ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם..." (א' - ה').

שימוש של משה רבינו בשאריות הדיו

"ויקרא אל משה" (א' - א').

כתב הבעל הטורים - 'אל"ף דויקרא זעירא, שמשה היה גדול ועניו לא רצה לכתוב אלא 'ויקר' לשון מקרה, כאילו לא דבר הקדוש ברוך הוא עמו אלא בחלום, כדרך שנאמר בבלעם (במדבר כ"ג - ד') כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה (מדרש אותיות קטנות), ואמר לו הקדוש ברוך הוא לכתוב גם האל"ף, ושוב אמר לו משה מחמת רוב ענוה שלא יכתבנה אלא קטנה יותר משאר אלפ"ן שבתורה וכתבה קטנה'.

בפסוק בפרשת כי תשא כתוב שקרן עור פני משה, ובמדרש רבה (מ"ז אות ו') איתא 'נשתייר קימעה והעבירו על ראשו וממנו נעשו לו קרני ההוד שנא' ומשה לא ידע כי קרן עור פניו, ומבואר דהקרן עור פניו היה ע"י שנשתייר מעט מהדיו ומשה רבנו העבירו על ראשו, [וכ"ה במדרש תנחומא פרק ל"ז - רב שמואל אמר עד שמשה כתב את התורה נשתייר בקולמוס קמעה והעבירו על ראשו וממנו נעשו לו קרני ההוד שנאמר ומשה לא ידע כי קרן'.

ובביאור דברי המדרש כתב בספר עשרה מאמרות להגאון רבי מנחם עזריה מפאנו [מאמר אם כל חי ח"ב סי' ל"ו] דעל ידי שמשה רבנו הקטין בענותנותו את האות אל"ף ובמילת ויקרא, על ידי זה נשתייר מן הדיו, ואותו דיו העביר משה רבנו על ראשו.

והאור החיים הקדוש בפרשת כי תשא (ל"ד כ"ט) כתב לבאר המדרש הנ"ל, שאמר הקב"ה למשה רבנו לכתוב 'והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה' (במדבר י"ג - ב'), ומשה רבנו מפני ענותנותו כתב 'ענו' חסר בלי האות יו"ד, ועל ידי זה נשתייר מן הדיו.

ובספר חנוכת התורה בפרשת כי תשא כתב באופ"א, דבמדרש מבואר דבשעה שאמר משה רבנו 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת' דבר זה נתקיים בפרשת תצוה, וזה הפרשה הראשונה מאז לידתו של משה רבנו, ששמו לא מוזכר בכל הפרשה, [ויש רמז לזה דפרשת תצוה היא הפרשה הכ' מתחילת פרשיות התורה, והיינו 'מספר - ד' והיינו מהפרשה הכ'], ולפ"ז יש לומר דמתחילה הקב"ה נתן לו דיו שיספיק לו לכתוב את שמו גם בפרשת תצוה, אבל לאחר שאמר משה רבנו 'ואם אין מחני נא מספרך' ודבר נתקיים בפרשת תצוה, נשתייר אותו דיו, 'ובעבור שראה הקדוש ברוך הוא שמשה מסר נפשו על כלל ישראל, אותו זכות נתפרע לו שקינח הקולמוס בציצית ראשו, ובעבור זה זכה לקרני הוד על שמסר נפשו על ישראל'.

והנה עכ"פ מבואר לפי כל הפירושים, שהקב"ה נתן למשה רבנו מדה מדוקדקת של דיו, ולולי האותיות הנ"ל לא היה צריך להשתייר ולא כלום מן הדיו, וראיתי בספר אוצר פלאות התורה ששאל למרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל [בחודש ניסן תשע"ד], האם יש ללמוד מהנ"ל שאף את גודל האותיות

כתב רש"י בד"ה ושחט והקריבו הכהנים, מקבלה ואילך מצות כהונה, למד על השחיטה שכשרה בזר.

התוס' ביומא (דף מ"ב ע"א) מביא לפרש בשם רש"י דמפני ששחיטה כשרה בזר להכי לאו עבודה היא, ע"ש.

והנה יש לדון, אם יש מצוה על הבעלים עצמם שישחטו, דברש"י בפסחים (דף ז' ע"ב ד"ה פסח וקדשים) כתב 'פסח וקדשים הבעלים נצטוו דכתיב וסמך ידו ושחט', ומשמע שיש מצוה על הבעלים בעצמו שישחטו.

אמנם שם (בדף דף ס"ד ע"א ד"ה שחט ישראל) כתב רש"י לגבי קרבן פסח 'שחט ישראל אם ירצה שהשחיטה כשירה בזרים בכל הקרבנות', ומשמע שאין מצוה בזה אלא רק אם ירצה יכול לשחטו.

ויתכן לחלק, דמה שכתב רש"י שיש מצוה, היינו כשהבעלים לפנינו שמביא את הקרבן, דבכה"ג יש לו מצוה שהוא עצמו ישחט, אך מה שמשמע ברש"י שאין מצוה בזה, י"ל שהבעלים לא לפנינו והוא שלח את הקרבן פסח שלו על ידי שליח.

והחשק שלמה במנחות (דף י"ט ע"ב) כתב שיש מצוה לכתחילה בבעלים שישחטו, וכתב עוד שאפילו אם כהן שחט אסור לו ללוש בגדי כהונה באותה שעה, שהרי שחיטה לאו עבודה היא, ע"ש.

והתפארת ישראל בהקדמה לסדר קדשים הנקרא חומר בקודש (פ"א אות ב') כתב דקרבנות ציבור לא היו מניחים לישראל לשחטו, ומביא ראיה מהמשנה ביומא (פ"ב מ"ג) שהיו עושים פייס מי שוחט ומי זורק, ולא מצינו שהפייס היה גם לישראל, אלא רק הכהנים היו זוכים בזה הפייס, ומשמע שלא היו מניחים לישראל לשחט קרבנות ציבור, וע"ש עוד.

.....

להיות דוגמא לאחרים

"אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם" (ד' - ג').

כתב רש"י, ופשוטו לפי אגדה, כשכהן גדול חוטא אשמת העם הוא זה, שהן תלויין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם, ונעשה מקולקל.

ראיתי מביאים בשם רבי יעקב מליסא בעל הנתיות המשפט, שמבאר לשון הפסוק בדרך רמז, שאדם שמוחזק לגדול בתורה וירא שמים, עליו לנהוג בכל הליכותיו במשנה זהירות, מפני שהמון העם הפשוט מחפשים תירוצים חלשים ונקלים כדי שיוכלו להתלות בהם, ואם יראו שאותו גדול חטא, אע"פ שזה היה אצלו בשגגה, המון העם כבר יתלה את עצמו בחטא זה ויעשו אף במזיד, וענין זה מרומז בפסוק - אם הכהן המשיח יחטא והיינו בשגגה, אזי דבר זה יהיה לאשמת העם בזדון.

וענין זה נוגע לכל בן תורה, שעליו לדעת שמסתכלים עליו, ואם הוא ח"ו יתנהג שלא כראוי זה יכול ח"ו לגרום לאחרים רפיון בעבודת ה', ובפרט כעת בימי בין הזמנים, על כל בן תורה להתבונן היטב בדרכיו והליכותיו שיהיו ראויים ושיגרמו רק קידוש ה' ולא ח"ו להיפך.

'המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו'

והכתב סופר מקשה שהרי באבות (פרק ה' משנה י"ח) כתוב 'כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו', וא"כ איך יתכן שהכהן הגדול יחטא, הרי הוא מזכה את הרבים, אמנם בהכרח צריך לומר שהדור הוא דור עקש ופתלתול, שאינם לומדים ממנהיגם ואינם שומעים בקולו, ובאופן זה אין הוא נחשב למזכה הרבים ולכן נגרם לו שיחטא.

ובזה מבאר כוונת הפסוק, שאם הכהן המשיח יחטא זה לאשמת העם, שמפני שהעם אשמים ואינם שומעים לקול מנהיגם, זה גורם לכהן המשיח שאינו נחשב מזכה הרבים ולכן חטא בא על ידו.

.....

גזל הדיוט חמור מגזל שמים

"נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו" (ה' - כ"א).

מובא בגמ' בבא בתרא (דף פ"ח ע"ב), 'זא"ר לוי קשה גזל הדיוט יותר מגזל גבוה, שזה הקדים חטא למעילה, וזה הקדים מעילה לחטא'.

ומפרש הרשב"ם, 'גזל הדיוט הקדים בו חטא למעילה דכתיב נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו וגו', דמיד בהתחלת הגזל קרי ליה חוטא משעת כפירה, וגבי הקדש כתיב כי תמעול מעל וחטאה בשגגה דאינו נקרא חוטא עד שנהנה'.

ומבאר המהרש"א שם, דבגזל הדיוט מיד שגזל יצאה הגזילה מרשותו של נגזל, ומקרי גזל, אבל בגזל הקדש הרי על היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא, ולכן לא מיקרי גזילה עד שנהנה מן הגזילה.

והמגיד מדובנא ביאר באופ"א, והביא משל לתינוק שגנב מאביו וכשתפסו אביו לא הענישו אלא רק לקח ממנו את הגניבה, ולאחר זמן גנב אותו תינוק מאחר וכשתפסו אביו הענישו והכהו מלבד שלקח ממנו הגניבה, והתינוק התפלא אם כשגנבתי ממך לא הענשתיני כ"ש כשגנבתי מאחר, אמר לו אביו, בשעה שאתה לקוח ממני הרי בלא"ה כל מחסורך עלי, ואני צריך ליתן לך, אבל כשלקחת מאחר שאינו אביך, דבר זה חמור שבעתיים, ועל דרך זה י"ל שמי שגונב מהקב"ה כביכול אומר הקב"ה הרי בלא"ה אני נותן לך כל מחסורך, ולפי שנהנה מהגניבה די בכך שיחזיר את הגניבה, אבל לא כן הדבר אם גונב מאחר, שמיד הוי גזילה.

.....

חשיבות של ימי ניסן

אנחנו נמצאים בתחילת חודש ניסן, והשנה יצא דבר מיוחד שא' ניסן היה ביום ראשון בשבוע, וכמו שהיה בהקמת המשכן, ואלו ימי של שמחה כמש"כ רש"י בתענית (דף כ"ט ע"א) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה - ימי נסים היו לישראל פורים ופסח', ולמד מזה האליהו רבה (תרפ"ה סק"ח) 'דניסן הוא כאדר' ע"ש.

ובשו"ת אבני נזר (אר"ח של"ו) בתשובה להגאון רבי חיים ברלין זצ"ל, כתב שם בתחילת התשובה 'דבר אשר ביקש להשיב לו על איזה ספיקות במילי דפיסחא, אם כי הקשה לשאול כי ימים אלו יקרי הערך שעה ליום יחשב, על כל זה לאשר ביקש מאוד להשיב לו להיות לו לעונג ושמחת יום טוב לקחתי מעט פנאי'.

וכלשון הזה מובא במכתב שכתב מרן החפץ חיים זצוק"ל ליהודים ברוסיה שיתנו קמחא דפסחא, ובתוך המכתב כתב להם שימים אלו 'שעה ליום יחשב'.

ורבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל כתב שבימים אלו שהקריבו הנשיאים את הקרבנות, הם מכוונים כנגד י"ב חודשי השנה, ובכל יום יש לו את הכח לפעול לחודש שלם למשך השנה.

שנצצל ימים אלו, ועי"ז יהיה לנו שפע ברכה והצלחה בכל השנה, וזנכה עוד השנה לעלות לירושלים ולאכול מן הפסחים ומן הזבחים, אמן כן יהי רצון.

נתרם לעילוי נשמת מרת גילה זהבה בת הג"ר מרדכי ויינגרטן ע"ה
נלב"ע כ"ו כסלו תשפ"ה • ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אשת חבר להגאון הגדול רבי אביגדור יחזקאל ברטלר זללה"ה
הרבנית הצדקנית דבורה ע"ה בת רבי יעקב שכטר זצ"ל • נלב"ע י"ב מרחשון תשפ"ה • ת.נ.צ.ב.ה.